

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С. З. Гжицького
Факультет управління, економіки та права
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«БЮДЖЕТУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ»

для здобувачів вищої освіти ОС «Магістр» зі спеціальності
D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

ДУБЛЯНИ 2025

Назва дисципліни: Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання

Розробник: к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Синявська Л. В.

Шифр та назва галузі знань, спеціальності здобувачів освіти
галузь знань D Бізнес, адміністрування та право
спеціальність D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Викладач дисципліни: к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Синявська Л. В.

e-mail: 1971slvs@gmail.com

Затверджено на засіданні методичної комісії спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Протокол № 2/1 від 05.03.2025 р.

НОТАЦІЯ КУРСУ

“Бюджетування діяльності суб’єктів господарювання” є дисципліною вибіркової складової навчального плану, циклу дисциплін професійної підготовки, яка сприяє підготовці магістрів з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Вивчення дисципліни формує у здобувачів вищої освіти знання щодо організації та управління бюджетним процесом рівні господарюючого суб’єкта, організаційної та територіальної структури підприємства, теоретичних засад формування його доходів, здійснення доходів та видатків; формування практичних навичок ведення бюджетного обліку, складання звітів про виконання бюджету, здійснення контролю за використанням бюджету на рівні конкретного господарюючого суб’єкта.

Дисципліна вивчається у першому семестрі першого курсу навчання здобувачів освітнього ступеня «Магістр».

Курс викладається у формі лекцій, практичних занять та самостійної роботи.

Обсяг курсу – 3 кредити ЄКТС (90 год.). Він передбачає 30 год. аудиторної (10 год. лекцій і 20 год. практичних занять або занять із викладачем) та 60 год. самостійної роботи. Підсумковий контроль – залік.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета освітньої компоненти «Бюджетування діяльності суб’єктів господарювання» полягає у наданні здобувачам вищої освіти знань про завдання і методи складання бюджетів та використання їх в якості інструменту планування і контролю в поточній виробничо-комерційній діяльності підприємств.

Предметом навчальної дисципліни «Бюджетування діяльності суб’єктів господарювання» є фінансово-господарська діяльність підприємства, направлена на обґрунтування й реалізацію управлінських рішень і відображена в системі бюджетів.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- з’ясування передумов та переваг впровадження бюджетування на підприємствах;
- вивчення сутнісно-змістових елементів системи бюджетування;
- оволодіння методологічними прийомами складання бюджетів;
- вміння використовувати бюджети для оперативного контролю реалізації управлінських рішень.
- оволодінні методами контрольної роботи щодо виконання бюджетів рівня підприємства.

У результаті вивчення дисципліни «Бюджетування діяльності суб’єктів господарювання» здобувач вищої освіти повинен знати теоретико-методологічні засади планування як функції менеджменту; сутність бюджетування та етапи його

реалізації; логіку побудови бюджетів; методологію і методику бюджетування в умовах розвиненої ринкової економіки; систему бюджетів на підприємствах, їх призначення, зміст та взаємозв'язки. Також здоувач вищої освіти після освоєння освітньої компоненти буде вміти використовувати різноманітні методи бюджетного планування; складати бюджети фінансово-господарської діяльності; підраховувати економічні наслідки при можливих відхиленнях від наміченого плану й оперативно приймати ефективні рішення; використовувати бюджети як інструмент контролю реалізації господарських рішень.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни «Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання» відбувається у формі навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі отримують необхідні знання (лекції, практичні заняття, консультації) та виконання самостійної роботи в позааудиторний час.

Вкладанні лекційного матеріалу відбувається у формі лекцій-бесід і лекцій-візуалізації. Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дає змогу привернути увагу слухачів до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу. Лекція-візуалізація – візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядають технічними засобами навчання.

При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як виконання індивідуального завдання, дискусія, тести, розв'язування задач та ситуаційних вправ.

Передбачено за необхідності проведення лекцій і практичних занять з використанням дистанційних методів навчання.

Самостійна робота передбачає виконання завдань практичного характеру, передбачених програмою курсу, що не завершені чи не можуть бути виконані в рамках аудиторних занять, самостійне вивчення окремих питань.

Здобувачі працюють з друкованим інформативним матеріалом або з матеріалом мережі Інтернет, виконують усні та письмові завдання, виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими індивідуально.

Здобувачі повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Відпрацювання пропущених занять здійснюється згідно з «Положенням про порядок відпрацювання студентами Львівського національного університету природокористування» пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять». Здобувачі представляють опрацьований практичний матеріал (виконане завдання) з відповідної теми.

Організація навчального процесу передбачає дотримання вимог академічної доброчесності. Письмові роботи магістрів повинні відображати їх власні міркування, результати здійснених ними досліджень. Порушеннями академічної доброчесності під час вивчення дисципліни вважаються: академічний плагіат,

фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувачів є підставою для її незарахування викладачем.

**Компетентності, яких набуває здобувач вищої освіти при вивченні
дисципліни відповідно до освітньо- професійної програми**

Загальні компетентності (ЗК)	Фахові компетентності (ФК)
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК7. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК8. Здатність працювати в міжнародному контексті.	СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності. СК2. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання. СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

**Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної
програми (ПРН)**

ПР02. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПР05. Вільно спілкуватися іноземною мовою усно і письмово з професійних та наукових питань, презентувати і обговорювати результати досліджень. ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними. ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
--

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Для перевірки рівня засвоєння магістром матеріалу з наведеної дисципліни та сформованості в нього компетентностей застосовується комплекс методів контролю:

1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне).
2. Перевірка виконаних в аудиторії та поза аудиторією робіт (підготовлених відповідей, виконання практичної роботи).

Контроль здійснюється з дотриманням принципів: індивідуальний характер перевірки та оцінювання знань, систематичність, об'єктивність, умотивованість оцінок, вимогливість, єдність вимог.

Види контролю: поточний контроль, семестрова атестація, залік.

Результати навчальної діяльності оцінюються за 100-бальною шкалою. Залік виставляється за умови отримання 60 і більше балів як результату підсумку балів за засвоєння окремих тем дисципліни:

Поточне тестування та самостійна робота (разом 100 балів)									Сума
«Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання»									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	100
10	10	10	10	10	10	10	15	15	

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

В умовах дистанційного навчання поточний і підсумковий контроль здійснюється з використанням інтернет-технологій різними шляхами комунікацій (зокрема, Zoom, Google Meet, Moodle).

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів
90-100	Відмінно
74-89	Добре
60-73	Задовільно
0-59	Незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо деделайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу викладачів, які забезпечують курс, за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових контрольних робіт та екзаменів заборонені. Користування мобільними пристроями допускається лише з дозволу викладача під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись

індивідуально в дистанційному режимі (у онлайн формі за погодженням із деканом факультету і лектором курсу).
--

В умовах дистанційного навчання поточний і підсумковий контроль здійснюється з використанням інтернет-технологій різними шляхами комунікацій (зокрема, Zoom, Google Meet, Moodle).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року № 2456-VI. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T102456>
2. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL: https://ips.ligazakon.net/document/T10_2755
3. Івахненко С. В., Мелих О. В. Фінансовий контролінг: методи та інформаційні технології: навч. посібник. К.: Знання, 2015. 319 с.
4. Квасницька Р.С. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: навч. посібник. Львів: «Магнолія 2006», 2013. 631 с.
5. Косарев О. Й., Волик В. М. Методологія бюджетування діяльності підприємств: навч. посібник. К.: НАУ, 2004. 96 с.
6. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г. Бюджетування на підприємстві: навч. посібник. К.: Кондор, 2018. 312 с.
7. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г. Бюджетування в системі управління організацією: теоретичні та прикладні засади: *монографія*. К.: Кондор, 2007. 234 с.
8. Панков В. А., Єлецьких С. Я., Михайличенко Н. М. Контролінг і бюджетування фінансово-господарської діяльності підприємства: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 112 с.

Допоміжна

1. Благун І. Г., Воронко Р. М., Бучкович М. Л. Бюджетний менеджмент: навч. посібник. Львів: «Магнолія». 2012. 224 с.
2. Благун І. Н., Воронкова Р. М., Бучок М. Л. Бюджетний менеджмент: навч. посібник. К. 2013. 340 с.
3. Кірейцева Г. Г. Фінансовий менеджмент: навч. посібник: Київ: ЦУЛ, 2009. 496 с.
4. Коваленко Л. О., Зеленський С. М., Забаштанський М. М. Бюджетний менеджмент: навч. посібник. К.: Слово. 2011. 416 с.
5. Свінцицька О. М. Планування діяльності підприємства: навч. посібник. К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. 232 с.
6. Фролов С. М., Скляр І. Д. Бюджетний менеджмент (теорія і практика) : навч. посібник . Суми : Сумський державний університет, 2012. 340 с.
7. Ярошевич Н. Б., Шпак Н. О., Матвійшин В. Є. Бюджетний менеджмент: навч.-метод. посібник. Львів: Видавництво «Львівської політехніки». 2012. 224 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси

– Бібліотека ЛНУВМБ ім. С. З. Гжицького: м. Дубляни, вул. В.Великого, 1; тел. 22-45-915

– Львівська наукова бібліотека ім. Стефаника НАН України: вул. Стефаника, 2; тел. 74-43-72

– Львівська обласна наукова бібліотека: просп. Шевченка, 13; тел. 74-02-26

– Наукова бібліотека ЛНУ ім. Франка, метод. відділ: вул. Драгоманова, 17; тел. 296-42-41

– Центральна міська бібліотека ім Лесі Українки: вул. Мулярська, 2а; тел. 72-05-81

2. Електронні інформаційні ресурси мережі інтернет з переліком сайтів:

1. Міністерство фінансів України : офіційний сайт. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.

2. Державна служба фінансового моніторингу України : офіційний сайт. URL: <https://fiu.gov.ua/>.

3. Державна аудиторська служба України : офіційний сайт. URL: <https://dasu.gov.ua/>.

4. Верховна Рада України : офіційний сайт. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.

5. Урядовий портал : офіційний сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>.

6. Комітет Верховної Ради України з питань бюджету: офіційний сайт. URL: <https://budget.rada.gov.ua/>.

7. Єдиний вебпортал використання публічних коштів. URL: <https://spending.gov.ua/new/about-portal>.